

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

NO. 276.

CLEVELAND, OHIO, MONDAY MORNING, NOVEMBER 24th, 1930.

LETO XXXII. — VOL. XXXII.

Amerika in Francija pose- dujete dve tretini vse zlate zaloge na svetu

Washington, 21. novembra. — Dne 31. oktobra se je računalo, da znaša zlato, ki je spravljeno v Zedinjenih državah, vrednost \$4.530.000.000. Tekom prvih 10 mesecev letošnjega leta se je importiralo v Zedinjene države za \$140.000.000 vrednosti zlata iz Evrope. Koncem oktobra meseca, letos, smo imeli v Ameriki samo za \$150.000.000 manj zlata kot pa v maju mesecu, leta 1927. Zedinjene države in Francija razpolagajo letos s približno 66 procenti vse zlate zaloge sveta. Tekom leta 1929 so dobile Zedinjene države za 280 milijonov dolarjev vrednosti zlata iz Nemčije, Anglije, Kanade in Argentine. Kitajska, Brazilija in Japonska so pa zlasti zadnje čase začele pošiljati večje množine zlata v deželo, da pomagajo odplačevati svoje dolgeve. Zato se pa gospodarski krogi čudijo, da kljub tej ogromni množini zlata v Zedinjenih državah, čutimo tukaj tako gospodarsko krizo. Ves ostali svet ima le eno tretino tega zlatega premoženja, približno \$1.300.000.000. Značilno pa je, da so morale Zedinjene države tekoma novembra meseca eksportirati za \$80.000.000 vrednosti zlata, iz česar gotovi krogi sklepajo, da Ameriki plačuje svoje oblige v tujezemstvu, dočim tujezemstvo ne kupuje več toliko v Zedinjenih državah kot prej, ko nismo še imeli visokega tarifa.

Težka obdolžitev proti zveznim uradnikom

Miami, Fla., 22. novembra. — Zvezni sodnik Ritter v tem mestu preiskuje obdolžitve, da so stražniki zvezne vojne torpedovke položili vrečo žganja na neko privatno jahto, nakar so jahto napadli in jo zaplenili. Lastnik jahte izjavlja, da nikdar ni imel opojne pijače v prostorih jahte. Pojavila se je neka priča, ki trdi, da je bila prej uslužbena na zvezni vojni ladji in zna dokazati, da je resnica, da so zvezni uradniki položili to žganje na privatno jahto.

19 letna mati

Mrs. Helen Serak, 19 let stara mati 13 mesecev mladega fantiča, in ki stanuje na 6203 White Ave., je bila v soboto aretirana, ko je policija našla v njenem domu 5 galon žganja. Mož je že mnogo mesecev brez dela, družina ni imela kaj jesti, pa je začela kuhati žganje. Pri tem je seveda prišla s postavo v navskrižje.

Nicola za sodnika

Odvetniška zbornica v Clevelandu je priporočila gubernatorju Canderju, da imenuje za Common Pleas sodnika B. D. Nicola, ki je bil pri zadnjih volitvah poražen za par glasov. V urad vrhovnega sodnika mestne sodnje pa priporočajo Common Pleas sodnika Frank Phillipsa, ki je bil pri zadnjih volitvah tudi poražen.

Znižani davki

Okrajni komisari naznanjajo, da davčna mera za prihodnje leto ne bo znašala \$2.75 kot prvotno naznanjeno, pač pa nekoliko tri cente manj, kar pomeni, da bodo davki od vsakih \$1000.00 davčne vrednosti znašali 30 centov manj.

* Sirotinim dajejo v mestu Atlanta, Georgia, večerjo za dva centa.

Bivši vodja suhačev in su- haških postav pripove- duje zanimive dogodke

Columbus, O., 22. novembra. — Poročali smo že, da se je bivši generalni državni pravdnik države Ohio, C. C. Crabbe, izjavil, da je danes nasproten prohibiciji kot obstoji in da bo deloval, da se 18. amendment odpravi. Izjavil se je nadalje, da bo deloval, da se dovoli upeljiva lahkega vina in pive in da bo deloval v prihodnji državni postavitvi za to, da država Ohio odpravi prohibicijsko postavu. Proti temu Crabbeju smo se nekako devet let nazaj najbolj borili mi Slovenci v Clevelandu. Imeli smo več političnih shodov, pri katerih smo obsojali postavu, kakor jih je predlagal generalni državni pravdnik Crabbe. Glasom njegove postavu so dobili vaški birači pravico udirati v mesta in privatna stanovanja, ne da bi bili za to kaznovani. Danes se je pa Crabbe izjavil: "Današnja državna prohibicijska postava se niti ne izpolnjuje, niti ne spoštuje. Javno mnenje v državi Ohio se je mnogo spremenilo. Več ljudi pije danes opojno pijačo kot kdaj prej." In kar Crabbe najbolj upošteva, je dejstvo, da več inteligentnih ljudi danes pije kot prej priprostitih. Izjavil je končno, da mu je silno žal, da je imel opraviti s suhaško postavu, toda misli je dobro in sedaj bo skušal popraviti, kar je prej zakrivil.

Nenavaden trojni samo- mor treh sester

Los Angeles, Cal., 22. novembra. — Danes je morje vrglo na suho tretjo sestro Millerjeve družine, dočim so včeraj dobili trupla dveh drugih sester. Tri sestre, samice, so preteklo sredo sklenile iti skupno v smrt. Bile so to Jessie Miller, stara 60 let, Abba Miller, stara 70 let in Ada Miller, stara 80 let. Starke so živele v pomanjkanju, in v strahu, da umrjejo radi lakote, so se podale v smrt.

Smrtna kosa

V soboto zjutraj je preminula v Mt. Sinai bolnici Marija Eberwein, rojena Turšič, stara 49 let, doma iz Dvorske vasi pri Velikih Laščah. Ranjka je bolehalo več mesecev. Družina stanuje na 5516 Carry Ave. Tu zapušča soproga Franka in hčerke: Marija Pajnič in Angelo Grebenc ter sina Raymunda. Zapušča tudi brata Frank Turšič v Detroitu, Mich. Pokojnica je bila članica društva sv. Ane, št. 4 SDZ in članica podružnice št. 25 S. Z. Zveze. Pogreb se vrši pod vodstvom A. Grdina & Sons v torek, 25. novembra, ob 9. uri zjutraj. Vsem preostalim so žalje, blagi pokojnici pa naj bo lahka ameriška zemlja.

Pogreb Maršiča

Kot smo že poročali v soboto, je zadnji petek umrl dobro poznani Hrvat Nick Maršič. Pogreb se vrši v ponedeljek, iz hiše žalosti na 1408 E. 40th St. Pokojnik zapušča soprogo in hčerko, v domovini pa starše, enega brata in dve sestri. Bodi mu lahka ameriška zemlja!

144.000 jajec

Neka trdva v Clevelandu je podarila dobrodelnim družbam 12.000 ducatov jajec, ali vsega skupaj 144.000 jajec. Dobrodelne družbe bodo razposlale ta jajca v 9000 domov, kjer stanujejo brezposelni.

Vsakdo danes brca ameriške postavu

Vlaganje vogelnega kamna se vrši na Zahvalni dan

Slovenci in Slovenke, ki bivajo v fari sv. Vida, bodo praznovali na Zahvalni dan, prihodnji četrtek, 27. novembra, enega svojih največjih dogodkov v zgodovini slovenske metropole. Ta dan se bo položil vogelni kamen nove cerkve sv. Vida. Kot znano, je župnija sv. Vida največja slovenska fara v Ameriki. Danes šteje okoli 1500 družin. Maloštevilni so bili dnevi pri fari sv. Vida, ko se je lahko obhajalo enako slavo. Pa na Zahvalni dan, 27. novembra, bodo župljani fare sv. Vida lahko hvalili, da se jim je končno uresničila njih najbolj goreča želja — videti novo cerkev prve slovenske naselbine v Ameriki.

Doslej smo morali požirati grenke besede, da največja slovenska fara v Ameriki ima najmanjšo cerkev. In ko se položi v četrtek vogelni kamen nove cerkve sv. Vida, tedaj se bo lahko reklo, da ima in bo imela tekoma enega leta največja slovenska naselbina — največjo in najlepšo slovensko cerkev v Ameriki.

Slavnost, ki je namenjena za ta dan, bo pestra, izbrana in primerna dogodku, katerega je tisoče Slovencev v Clevelandu nestrpno čakalo že leta in leta. Ko je bila leta 1893 postavljena sedanja preprosta hišica božja za Slovence na Norwood Rd., je seveda tedaj odgovarjala razmeram. Naselbina pa je rasla in tako so naraščale tudi potrebe fare sv. Vida.

Sedanji župnik fare sv. Vida, Rev. B. Ponikvar, gentleman v vseh ozirih in jako skrben gospodar svoje župnije, se je seveda sam zanimal za novo cerkevno stavbo in je delal načrt za načrtom. Toda nova cerkev velja stotisoče, in le župnija sv.

Vida je zmožna, da si po dobrem premisleku in sodelovanju kaj enakega omisli v teh časih. Z razumnim delovanjem cerkvenih mož in dobrih faranov se je končno blagajna za novo cerkev toliko pomnožila, da se je Rev. Ponikvar odločil za delo nove cerkve. Ako bi začel parvečji slovenska fara v Ameriki. Danes šteje okoli 1500 družin. Maloštevilni so bili dnevi pri fari sv. Vida, ko se je lahko obhajalo enako slavo. Pa na Zahvalni dan, 27. novembra, bodo župljani fare sv. Vida lahko hvalili, da se jim je končno uresničila njih najbolj goreča želja — videti novo cerkev prve slovenske naselbine v Ameriki.

Kot se nam poroča, bo slavnost ob priliki poklankanja vogelnega kamna izredno slovesna. Nad 80 društev je obljubilo svoj udeležbo z društvenimi zastavami in s polnoštevilnim članstvom. Vodja clevelandске katoliške škofije, Rt. Rev. Joseph Schrembs, bo sam osebno navzoč, da položi temeljni kamen eni najlepši cerkva v clevelandski katoliški škofiji. Navzoči bodo vsi slovenski duhovniki iz Clevelanda, mnogo drugih duhovnikov in semenišnikov, poleg tega pa pridejo na dotični dan častiti gospodje iz drugim naselbin, da povečajo slavnost. Med drugimi tudi Rev. Ažbe, ki je svoje dni mnogo pomagal pri fari sv. Vida.

Stavba nove cerkve sv. Vida ne bo samo pomogla, da ostanejo Slovenci v središču St. Clair naselbine, pomagala bo tudi v mnogih drugih ozirih. Promet bo večji v naselbini, v ameriški javnosti dobimo boljši ugled radi žrtev, katere je doprinesel narod za stavbo. V resnici se obeta v četrtek, na Zahvalni dan, izredna slavnost za vso naselbino. Ako bo količikaj ugodno vreme, bo navzočih tisoče ljudi, zlasti ker so društva sklenila, da se korporativno udeležijo slavnosti.

Ko se je vršilo polaganje vogelnega kamna S. N. Doma, smo imeli Slovenci v metropoli veliko slavnost. In upamo, da bo enako velika pri polaganju vogelnega kamna največje slovenske župnije v Ameriki, nove cerkve sv. Vida. Enake slavnosti se vršijo med nami komaj vsakih 50 let, in vsakdo, ki bo navzoč, si bo dobro zapomnil, ko se bo položil vogelni kamen najlepše slovenske cerkve v Zedinjenih državah.

Hude skušnjave

Zvezni agenti so pretekli petek večer razbili tisoče steklenic žganja blizu jezera in W. Denison Ave., Ko so agenti odšli, je prišlo mnogo mladih fantov in deklet v bližino, ki so iskali razbiti steklenice in začeli uživati, kar je ostalo žganja v razbitih steklenicah. Tako poroča maršal Osman iz Brooklyn vasi. Zganje, ki so ga prohibicijski agenti uničili na onem prostoru, je bilo vredno nad \$80.000.

Na Zahvalni dan

Priljubljeno društvo sv. Marije Magdalene št. 162 KSKJ, priredi na večer Zahvalnega dne prijazno domačo veselico v Knausovi dvorani. Igral bo Grebenčev orkester, torej bo dosti dobrega plesa in vse druge zabave. In tudi za ostalo postrežbo, kot za jedila in dobre pijače, bo v obilni meri preskrbljeno.

Oltarno društvo

Oltarno društvo fare sv. Vida priredi v nedeljo, 30. novembra, v šolskih prostorih večerjo in zabavo za vse članice in prijateljice. Ti večeri so bili še vselej dobro obiskani, in bodo gotovo tudi prihodnjo nedeljo, ker se članice zelo zanimajo za prireditve.

* Temeljito bodo morali popraviti znani nemški zrakoplov Graf Zeppelin.

Mnogo naših rojakov je pridobile državljansko pravico zadnji teden

Na zvezni sodnji se je zadnji petek vršilo zaslišanje za pridobitev ameriškega državljanstva. Slednji naši ljudje so postali sedaj ameriški državljani: Stefan Kovač, Frank Kocjan, John Kenig, John Potočnik, Rudolf Ahčin, August Spreitzer, Louis Planinc, Matt Bubich, Frank Regan, Terezija Dolnjak, Anton Winkler, John Fink, skupaj 14 novih državljanov. V zadnjem izkazu smo jih imeli 312, danes 14, skupaj 326 naših novih ameriških državljanov v tem letu. Vsem skupaj naše prav iskrene čestitke!

Ford namerava zidati nove tovarne

Detroit, 22. novembra. Ford Motor kompanija naznanja, da bo izvršila popravila na svojih tovarnah v tem mestu, drugod po Ameriki in v inozemstvu ter postavila nekaj novih poslopij, kar bo veljalo \$60.000.000. Ta dela bodo izvršena tekoma pol drugega leta. Samo v Ameriki bodo postavili pet novih delavnic, dočim jih je namenjenih za inozemstvo sedem novih. Ford gradi novo tovarno v Koelnu, v Nemčiji, kjer bo delalo tisoč ljudi. Dnevno bodo lahko tam zgradili 75 novih avtomobilov, kar je dovolj, da se pokrijejo zahteve Nemčije.

V Beli hiši pripravljajo sobe za vnuke

Iz Washingtona se poroča, da je odpotovala v Californijo žena predsednika Hooverja, da pripelje od tam tri vnuke predsednika, oziroma sinove bolehnega sina Hooverja. Otroci bodo dobili stanovanje v Beli hiši, in sicer štiri sobe.

Zanimivo predavanje

Opozarjamo ponovno na zanimivo predavanje v javni knjižnici na 55. cesti in St. Clair Ave., ki se vrši v torek večer ob 8. uri. Predaval bo Mr. Joseph A. Križman, slovenski odvetnik, ki bo povedal, kako je prepotoval Zedinjene države po naročilu "Ameriške Domovine." Za predavanje vlada zelo veliko zanimanje.

Lepa poroka

Preteklo soboto večer se je vršila v Knausovi dvorani lepa poročna slavnost mladega para Miss Dorothy Knapp in Mr. Rudolph Sajovec. Zjutraj se je vršila poroka v cerkvi sv. Vida, in poročna slavnost zvečer v Knausovi dvorani je privabila mnogo prijateljev mladega para. Iskrene čestitke mlademu paru!

Himen

Preteklo soboto sta se poročila Miss Mary Jare iz La Salle Rd., in Mr. Joseph Sternad iz E. 106. ceste. Poroka se je vršila v slovenski cerkvi v Collinwoodu. Poročna slavnost pa v Rosmore prostorih. Na mnogo leta!

Poroka

V Euclidu sta se pretečeno soboto poročila Miss Antonette Bekaušek in Mr. Anton Lovrin. Mlademu paru naše iskrene čestitke!

Zahvalni dan

V četrtek, 27. novembra, praznujemo Zahvalni dan. Na ta dan "Ameriška Domovina" ne bo izšla.

Drzen roparski napad v soboto v trgovini na St. Clair Ave.

V Capitol Clothing Co. trgovino na 6317 St. Clair Ave. sta prišla v soboto zvečer dva moška, katerih vsak je držal v vsaki roki po en revolver. V trgovini se je nahajalo enajst oseb, lastnik, Paul Bernzweig, njegova žena, dve mali hčerki, trije uslužbenci in pet odjemalcev. Iz blagajne sta roparja odnesla \$200.00, potem sta pa lastniku trgovine vzela \$800.00, katere je imel v žepih, posameznim odjemalcem sta pa roparja odnesla \$235.00, poleg nekaj diamantnih prstanov. Nadlegovala pa nista dva odjemalca, ki sta par minut pred njima prišla v trgovino, in katere je policija pozneje aretirala, ker sta bila sumljiva. Drzen roparski napad se je pripetil ravno nekako ob 10. uri, ko je lastnik hotel trgovino zapreti. Roparja sta se odpeljala v avtomobilu, ne da bi policija znala kam.

Al Capone se bo moral zagovarjati

Washington, 22. novembra. — Predsednik Hoover se osebno zanimala, da oblasti Zedinjenih držav primejo znanega raketirja Al Capone in ga obdolžijo, da je krivo prisegel, ko je označil svoje dohodke glede dohodninskega davka. Kot se izjavlja od strani vlade, bo Capone aretirani prihodnjo pomlad, toda medtem lahko še stokrat pobegne oblastem, ki so toliko pametne, da javno razglašajo, kdaj ga bodo aretirale.

"Gorenjski slavček"

Opereta "Gorenjski Slavček," katero je uprizorila "Zarja" sinoči v avditoriju Slovenskega Narodnega Doma, je nadvse sijajno izpadla. Igralci- pevci so svoje vloge proizvajali zelo dobro. Posebno sta ugajala Minika in Franjo. Za njima pa ni prav nič zaostajala Majda, Minika mati. V lepem, ubranem petju in slikovitih, lepih kostumih je bil zbor prvovrsten. Okusna oprema odra je jako harmonizirala v vsakem prizoru. Orkester je bil izvrsten, le pri nekaterih točkah bi bilo zadoštalvo nekoliko bolj nalahno spremljevanje. Vseeno pa zaslužijo pevci in vodstvo zahvalo za trud in požrtvovalnost. Navzoče občinstvo, broječe nad tisoč oseb, je igralcem dobro aplavdiralo. Da ne pozabimo: V nedeljo, 7. decembra se bo "Gorenjski slavček" predstavil tudi v mestnem avditoriju Kdor ni bil navzoč sinoči, mu ne bo žal, ako poseti prihodnjo predstavo.

Naši novi naročniki

V preteklem tednu so se naročili sledeči rojaki na slovenski dnevnik "Ameriška Domovina": Frank Kačar, A. M. Stanovnik, John Pucelj, Greenwood, Wis., Dom. Bradač, Bridgeport, Ohio, Mary Rogelj, John Hočevar, Girard, Ohio, Frank Boldan, John Bradač, Frank Anzele, Kanada, Karl Lavrič, Mary Princ. Vsem izrekamo prav iskreno zahvalo.

John Blatnik umrl

Eden najbolj poznanih Slovencev v Clevelandu, John Blatnik, je naglo umrl okoli ponoči v nedeljo. Podrobnejše poročamo jutri. Pogreb se vrši pod vodstvom A. Grdina & Sons.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

(AMERICAN HOME)

SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER

Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:

Za Ameriko in Kanado na leto\$5.50 Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.00
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.00 Za Cleveland, po pošti, pol leta \$3.50
Za Cleveland po razpisu: celo leto \$5.50; pol leta \$3.00
Za Evropo celo leto \$7.00, pol leta \$3.50.
Posamezna številka 3 cente.

Vsa pisma, dopise in denarne pošiljave naslovite: Ameriška Domovina,
1117 St. Clair Ave., Cleveland, O. Tel. Henderson 0628.

JAMES DEBEVEC and LOUIS J. PIRC, Editors and Publishers

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office
at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd, 1879.

83

No. 276. Mon. Nov. 24th, 1930.

Evropa in ameriške volitve

Kako sodi Amerika uspeh zadnjih volitev, pri katerih so republikanci na vseh poljih propadli, o tem že vemo, ker smo in ste čitali različna mnenja raznih časopisov. Kako pa sodi Evropa, zlasti upljivnejše časopise, o tem pa sedaj prihajajo sem prva poročila in uredniški komentarji.

Francosko in nemško časopisje zlasti komentira glede pridobitev, ki so jih izvajevali pristaši republikanov. Angleško časopisje se pa tozadevno drži bolj rezervirano in piše, da so mokri sicer nekaj pridobili, toda so še daleč od zmage.

V splošnem je pa nemško, francosko in angleško časopisje mnenja, da letošnja pridobitev republikanov ni tolikšnega pomena kot poraz, ki ga je dobila republikanska stranka. Poraz je prišel, ker republikanska stranka ni znala preprečiti slabih časov, in ker je zlasti predsednik Hoover neprijetna osebnost.

Nemški dnevnik "Germania," ki je nekako pol-uradno glasilo nemškega kanclerja Brueninga, omenja, da so republikanci pred dvema letoma stopili v volivno borbo pod geslom prosperitete, katere pa niso prinesli narodu, in potem pa časopis nadaljuje: "Zdi se, kot bi bila ironija usode, da človek, ki ima toliko finančne in gospodarske orientacije, kot jo ima predsednik Hoover, nikakor ni mogel odvrniti strašila gospodarske depresije od naroda."

Drug upljiven nemški list, "Vossische Zeitung" piše, da je gospodarski položaj Amerike tekom zadnjih dveh let napotil ameriške državljane, da so oddali pri zadnjih volitvah svoj državljanski protest. "Prosperiteta," piše časopis, "se je spremenila v pravo narodno nesrečo, kakoršnje ameriški narod še zlepa ni videl, in sedanja generacija pa sploh še ne."

V Franciji, kjer so sicer naklonjeni Zedinjenim državam, priobčuje znameniti časopis: "Journal des Debats" mnenje, da se je od predsednika Hooverja najbrž preveč pričakovalo. List pravi, da Hoover pravzaprav ničesar ni naredil in konča svoje poročilo sledeče: "Njegovi maloštevilni pristaši še vedno pričakujejo velikih stvari od njega v dveh letih, ko bo še na čelu vlade. Toda to, kar se je zgodilo v preteklosti nikakor ne daje garancije, da bi bila bodočnost boljša. Vse zglede, kot da bo Hooverjeva kariera gotova v letu 1932, in Hoover bo zopet navaden državljani, prej pozabljen kot je bil kak drug predsednik."

In kaj pravijo angleški časopisi? Jako upljivni časopis, "Morning Post" izjavlja, da je prišel Mr. Hoover kot "veliki duhoven prosperitete na krmilo vlade. Govoril ni drugega kot prosperiteta, toda kjer je veliko gromenja, tam je malo dežja. Razmere, v katerih se Zedinjene države nahajajo, nikakor niso sorodne prosperiteti."

In drugi upljivni angleški časopis, "Daily Express" komentira sledeče: "Posledica novembarskih volitev v Zedinjenih državah je prišla, ker Hoover ni izpolnil danih obljub pred volitvami. Zdi se nam, da je ameriški narod bolj hotel dati zaupništvo Hooverju kot prohibiciji, sodeč po rezultatih zadnjih volitev."

In glede prohibicije se izjavlja časopis "Evening Standard" sledeče: "Zdi se nam, da se bo moral ameriški narod še mnogo učiti, predno bo prišel do spoznanja, da je mnogo lažje pridjati ameriški ustavi dodatek ali amendent, kot pa ga odpraviti. Res je, da je ameriški narod nezadovoljen s prohibicijo, toda pomagati si ne more, ker je prohibicija vpisana v ustavo. Ameriški državljani so nehoti dovolili, da jim je republikanska stranka pritrdila okrove in roke, in sedaj so pa spoznali, da se teh okrovov ne morejo znebiti. Mi Angleži moramo biti previdni, sicer se nam zna zgoditi ista nesreča, kot se je pripetila Amerikancem."

Kot je videti niti angleško, francosko, niti nemško časopisje nima dobrega mnenja o Hooverju. In citirali smo stavbe iz časopisov, ki imajo v omenjenih državah največ upljiva. In mi se pridružujemo mnenju citiranega časopisja.

D O P I S I

Cleveland, O.—Oprostite, ker bo ta moj dopis precej obširen; Vas bom zopet nekaj časa pustila pri miru, kakor sem Vas sedaj en čas. Pa me je ta poredna Marjanca Kuharjeva v njenem zadnjem dopisu podregala, naj se kaj oglašim. Toda, veš, Marjanca, meni je težavno pisati, ko je že tako moj polovičar vsak večer jezen, ko berem list Ameriško Domovino in pravi, da bo "divors" zato, ker če nimam vsak večer družbenih sej, prebiram pa tisto Jakatovo kolono in njegovo 10-letno bivanje v Kanadi, zanj pa nimam nobenega časa. Pravi, da je vedno sam, pa če sem jaz doma ali ne. Ampak gleda me pa le rad, kako se smejem. On takoj ve, kadar berem Jakatove stor-

je, ker se začnem smejati. Smejem se pa ne na glas, ker se bojim, da bi me slišali, pa smeh zadržim in se mi začne trebiti, kakor bi imela sama ne vem kaj notri. Oh, ta presneti trebiti in mast, da me takoj izdata.

Veš, Marjanca, sedaj bom pa toliko napisala, da boš rekla, da ne znam nehati; le beri, če imaš čas.

Bliža se že h koncu leto 1930 in kmalu se bo pisalo 1931. Srečni oni, ki si bodo lahko privoščili vesele božične praznike in sedem dni zatem: srečno novo leto. Če pomislimo nazaj, nam je teh enajst mesecev hitro minilo. Veliko otrok se je porodilo in verjelo številu ljudi umrlo. Slišalo in čitalo se je mnogo, kako svet

napreduje v tej Mr. Hooverjevi brezposelni prosperiteti. Doživeli smo mnogo veselega, pa tudi žalostnega. Zabavali smo se po družbenih veseljih, piknikih, koncertih, igrah, banketih, na svatbah, surprise party itd. Vse te gori omenjene prireditve seveda nismo obiskali brezplačno, ker človek tudi ne more zahtevati, da bi se brezplačno veselil, plesal, pil in jedel po vrhu.

Toda slišali smo pa le slovenske koncerte na radio skozi vso prošlo zimo brezplačno. Toda brezplačno je bilo le za nas poslušavce, ne pa za trgovce, ki so nam preskrbeli slovenski radio program. Ti so se žrtvovali in nam omogočili, da tudi tisti slišajo naše slovenske izobražene moči v petju in godbi, ki jih radi poslušamo večkrat in tisti, ki jim ni mogoče udeleževati se raznih koncertov in prireditev, radi oddaljenosti, radi boleznimi ali radi finance. Koliko je naših ljudi, ki že dolgo niso slišali slovenskega petja in godbe, kot to slišajo na radio.

Imeli smo več slavnosti razvita družbenih zastav. Imeli smo selitev častne kupe SDZ iz Girarda v Lorain. Vse to se je zgodilo, prepričana sem o tem, zato, ker sem bila jaz povsod zraven. Tako je bila moja oseba tudi zraven v nedeljo 16. novembra pri posebni slavnosti.

Hitela sem s tisto mojo južno in sem nalašč skuhala tako jed, da sem jo pristavila že ob 9. uri zjutraj k ognju in je tista jed veliko boljše, če kake pol ure na gorkem stoji, kot pa da bi čisto vrelo jedli. Ženske, pa še ve takorekate, kadar bo ob 12:15 slovenski radio program. Če se pa kateri kje zamudi, naj si pa sam s peči vzame, posodo si bo že kako obrnil. Ni treba našega Jakata zato zmerjati, češ, da je on kriv, da je slovenski radio program prezgodaj. Meni je v nedeljo prav prišel, čeprav sem pričetkom tedna mislila, da mi bo šel po gobe in da ga ne bom slišala. Poslušat sem pa šla na 169. cesto k Somrakovi družini. Šli smo trije od družine, pa vsak posebej, po ribniško: uni za unim. Najprvo je šel moj polovičar (kaj je pa spet to za ena beseda — polovičar? Op. Jakata), gospod Josef Bradač st. Pa še kako se je rihljal, že ob 9. uri zjutraj do 11.30 dopoldne in še jaz sem ga morala po vratu porazat (obraz se mi ne da, se boji, da bi mu brkne ne porezala, kar mu obljubujem že dve leti, da mu jih bom. Enkrat bo že prišla prilika, pa mu ne smete tega povedati, zato ker je rekel, če mu jaz brke porežem, bo on meni nos, da bom enkrat doma ostala in ne mojega nosu povsod vtihovala).

Druga sem šla jaz in si je moj polovičar mislil, da bom moj firbec zamudila, ker se ne bom preoblekla pravočasno. Tega mu pa nisem povedala, da sem se jaz preoblekla že ob deveti uri, pa da sem oblekla čez s celi predpasnik in sem samo tistega doli vrgla, pa sem bila opravljena za na vsako svatbo.

Tretji je šel Joseph Bradač ml., ki je bil šel-k maši, jedel kosilo sam in vseeno prišel prav k programu. Mlajši sinček je pa poslušal slovenski radio program pri Mr. in Mrs. Surtz na 185. cesti, tako da noben slovenski radio program ni prezgodaj in ne prepozno, da bi ga človek ne slišal, kdor ga le hoče. Saj je tako petje in godba, da se v resnici lahko postavimo mi Slovenci. Naši sosede so Amerikanci in že njih stariši so bili tukaj rojeni, pa nišo prošle sezono zamudili nobenega radio programa in se jim je jako dopadel. (Pa tudi slovensko potico poznajo in pravijo, da je jako dobro).

Oh, pozabila sem povedati, da ko sem mojega polovičarja po vratu obrila, sem ga prosila en poljubček za plačilo. Pa je rekel, da nima časa, ker se mu mudila k radio programu, grdoba grda. Tok še tega ne, me ženece pa moramo svojim polovičarjem in otrokom streči, vse jim zne-

sti, od njih odnesti in kuhati, nazadnje bi radi, da bi pa še zanje jedle, njim bi pa teknilo. To je dobro za nas, da vsaj zadnje besede ne morejo doseči. Se strinjaj v mušketirskimi, da jih bomo enkrat premlatile vse skupaj te dedce dedce. Kadar boste pripravljene, kar meni povejte, jaz bom prva z vami. In če bom jaz udarila, ne bo treba nič cepca rabiti. In še bolj mu bo gorje, če pade in se nanj jaz vsedem, bo prec kakor blinc. Vedno sem se jezila radi svoje obilne osebe, sedaj pa vidim, da mi bo še prav prišla, kadar se bomo udarile. Sedaj grem pa zopet nazaj na radio program.

Bilo je 12.15 popoldne, ko se zasliši slovenski radio program. Slišali smo mili naš slovenski jezik, naše lepo petje in godbo. Ves program je bil nebeško lep. Ko sem zaslišala slovensko godbo, se nisem mogla več zdržati in sem zgrabila 21 let starega g. Somraka in se zavrtiva. Kar ustavi se ne nisem mogla, kakor se ne more lokomotiva ustaviti tako hitro pri brzovlaku. Kde bi se pa ne vrtel, če pa igra slovenska godba. Kadar je treba doma kaj delati, me vedno tako noge bolijo, sedaj sem se pa tako vrtela in še s tako mladim fantom. Prav kakor poje tista pesem: Stara sem ratala, delat ne morem, godci pa pridejo, plesat pa pojdem.

Ura prvega slovenskega radio programa je minila prehitro. Blagorovala sem roditelje, ki imajo danes priliko poslušati petje in godbo svojih otrok. Ti roditelji še ne vedo, kakšen blagor imajo na tem svetu, da imajo take otroke. Vedo pa to oni, ki imajo svoje otroke in bi jih radi izučili, pa jih otroci nečejo ubogati. V Ameriki ima vsak otrok priliko, da se izuči te ali one stvari. Če ne more iti v redne višje šole, ima pa večerne šole, kjer se lahko nadalje izobražuje.

Kot sem že prej omenila, moram biti povsod zraven, pa sem se takoj po radio programu napotila na drugo slavnost v S. N. Dom na St. Clair Ave. Ker nimam dnarca ne blaga, me tudi noben Ford ne pozna, zato sem morala iti najprej na bus, potem pa na "štric karo." Ob dveh sem bila že na mestu. Seveda mojega polovičarja ne pustim rada samega doma, našega 17-letnega sinčka pa tudi rada vzameva seboj, da bi ga privadila na slovenske prireditve. Seboj sva vzela tudi mojega plesalca. Zakaj bi pa ne šel z nami, saj mu je moj mož stric, ko je materin brat, in jaz sem mojega moža žena, torej temu fantu tehta. Vsaj jaz mislim tako, kako pa on misli, tega pa ne vem. Pa naj misli, kar hoče, samo da meni ne pove.

Zopet sem ušla s pota. Ni čudno, da moj polovičar vedno pravi, kako bo potem na svetu, ko mene več ne bo, ko nisem ugnana ne ponoči, ne po dnevu. To-rej društvo Slovenec št. 1 SDZ je praznovalo 20-letnico svojega obstanka in je razvilo ob tej priliki novo zastavo za svoj mladinski oddelk, ki bo tem članom, v starosti od 1 do 16 let vihrala na njih slavnostih in jih spremlala do hladnega groba, če se kateremu primeri smrt.

Program je bil krasno aranžiran. Hvala tistemu, ki se je toliko trudil, da je ves ta program skupaj zložil, zakaj to da dela in razum. Od veselja in ginjenosti so me obile solze, ko sem videla naše prve slovenske boritelje in ustanovitelje Slovenske Dobrodelne Zveze. Imeli so pripete lepe šopke. Hvala vam lepa vsem za vaše plemenito delo, katero vam nikoli ne more biti plačano. Spomin na vas bo živ, dokler bo živela Slovenska Dobrodelna Zveza. Vem, da ste bili tudi vi ginjeni, ko ste videli razvijati se novo zastavo, ko so prikorkali vaših otrok otroci na oder ob zvoku slovenske godbe. Kako so pozdravljali z malimi zastavicami novo zastavo, ki se je razvijala ob zvokih ameriške himne. Videli ste, da se niste borili zastoj in da

je vaš trud bogato obrodil. Lepše dedščine niste mogli zapustiti svojim otrokom, kot to našo organizacijo, S. D. Zvezo. Vsi navzoči so imeli solzne oči ob tem prizoru.

Slišali smo pevsko društvo Lira, ki je zapelo nekaj krasnih pesmi, kar je bilo že vse opisano v Ameriški Domovini 17. novembra. Sadarjev orkester nam je pa igral lepe komade, tako da sem imela od 12. ure popoldne pa do 5. ure popoldne lepe ure pravega užitka, ki mi ne bodo šle tako kmalu iz spomina.

Hvala vsem slovenskim trgovcem, ki ste nam dali slovenski radio program. Prosim občinstvo, da kupite listke za darila. Tudi jaz jih imam v prodaji in tudi vsi tajniki in tajnice SDZ. Trgovci se žrtvujejo, dajmo tudi mi nekoliko pomagati. Za 25 centov, ako vam bo sreča mila, se boste lahko peljali v staro domovino v svoj rojstni kraj pogledati.

Marjanja Kuharjevi jaz ne privoščim sreče, ker je bila pred par leti v stari domovini, pa je še takrat revče martrala, da so šli opolnoči zaklad kopat. Ti grda, ti! Privoščim ji pa en cekin, ker je fejšt punca, pa pridna, ker tako lepe dopise piše. Marjanca, kadar skupaj pride, se bomo pa še kaj več pogovorile. Pridna bodi, pa se piši. Nagrado za v stari kraj, ki jo bo dal Mihelich Co., pa kar pozabi, ker tista je samo zame. Kako bo lepo, ko se bodo mojega rojstva kosti peljale čez hribočke in dolince, čez ravno polje, čez široko morje, do mojih roditeljev gomil. Tam se bom najprvo ustavila, ker rada bi videla še enkrat kraj, kjer moji ljubi starši, sorodniki in dobrotniki spe. Prižgala bi jim rada sveče in v sadila na njih gomile svežih rdečih rož, zalila bi jih pa s svojimi solzami. To so moje resnične želje.

Sedaj pa prav lepe pozdrave slovenskemu radio klubu, trgovcem, pevcem, pevkom, godbenikom in govornikom, ustanoviteljem, članom in članicam Slovenske Dobrodelne Zveze, raznim društvom in organizacijam ter njihovim članom, t. e. končno vsem čitateljem Ameriške Domovine. Tebi pa, dnevnik Ameriška Domovina, želim mnogo novih naročnikov. To želim samo Mr. Piru, Jakatu pa eno figo v žep, zato ker nas ženece v svoji koloni tako obira. Dobro, da je bil šel za dva tedna v karnadske gozdove, kjer se je pokoril z delom ženskega spola, ki je nosil vodo na glavi. Vem, da bi bil desetkrat omedlel od težav, pa ga je voda po nosu sproti brihtala. Ko je srajce pral, si je tudi z vodo težave odganjal. Dobro je bilo, da so imeli vsa jedila v kantah, drugače bi bil še od lakote umrl. Drugačnega ni jedel kot ocvrto slanino in fižol. Pisal je, da je slišal samo en večer volkove tuliti in da ni mogel nobenega medveda, ne moosa in ne srnjaka ustreliti. Kako bo pa prišla zverina do tebe, ko si pa vedno sam fižol jedel. (Joj, na to pa še misli niš! Op. Jak.). Divjačina je gotovo mislila, da Jaka za njimi s karabinko strelja, pa je le fižol pokal.

Pozdravljeni še enkrat vsi skupaj, pa še Jaka zraven.

Mary Bradač.
1153 E. 167th St.

Cleveland, O.—Ne pozabite si zapisati dan 27. novembra, ker ta dan bo za nas Slovence tukajšnje okolice velikega pomena. Dopoldne gremo večina k službi božji, da se zahvalimo Bogu za vse prejete dobrote skozi celo leto. Popoldne se pa podamo vsi k polaganju vogelnega kamna naše nove cerkve sv. Vida. Dan, ko se bo to zgodilo, smo željno pričakovali že leta in leta, in sedaj se nam bo ta želja izpolnila na Zahvalni dan popoldne.

In zvečer? Kam jo pa mah-nanstvu umrl kralj Hussein od kraljevine Hedža.

Če verjamete, al' pa ne...

Tukaj je zopet malo "trošta" za moje ranjeno srce od mojega dobrega prijatelja:

"Dragi Jaka! Nič se ne boj,

Menda ja na veselico, katero priredi nadvse agilno društvo sv. Marije Magdalene, št. 162, K. S. K. Jednote, v Knausovi dvorani. Na to našo veselico vabimo vse, od blizu in daleč, velike in majhne, široke in tanke. Zdrave in tudi tiste naj nič ne ovira, kateri se ravno ne počutijo 'eršte klas,' ker na Magdalenini veselici se bo tako živahno gibalo, vrtilo in plesalo, da bo vse bolj pri stro-pu, samo pete bodo pri tleh. Če se takozvani revmatizem pase po katerem, le kar gor k nam, kjer bo polka mazurka vse pozdravila.

Za vse bo dobro preskrbljeno, za stare in mlade. Noge bomo metali lahko po stari ali pa po novi šegi. (Saj ne vem, kako jih bom jaz, ker jih ne znam ne po stari, ne po novi šegi!) Pogovorili se bomo marsikaj s svojimi prijatelji in znanci, in ženece se bomo pa kaj "potokale" o svojih "tastarih" in o svojih otrocih, kakor je že naša navada. Pa še nekaj bo. En zlat "cekin" se bo tudi dobil. Na kakšno vižo se bo pa dobil, pa ne smem povedati, boste že izvedeli, ko pridete v dvorano. Bomo videli, kateremu bo sreča najbolj mila. Se pa vidimo na veselici.

Marija Hochevar.

Cleveland, O.—Toliko je vika in krika od gospodov razkolnikov, kako da se jim krivica godi. Zarja je bila ustanovljena, ko še nobenega teh zraven ni bilo in vseskozi je bilo lepo in mirno, in oba, klub in Zarja sta šla roka v roki naprej. In tudi pri razkolu bi vi ne dobili večine, ako bi šlo po pravici, ker dve tretini iz vaše grupe nista imeli članarine plačane že po več mesecev, posebno glave razkolnikov.

In sedaj kriče in nas sprašujejo za račune, kam smo deli denar. Kam ste pa vi deli tistih \$300, ki ste jih dobili za Zarjo razbiti?

Nadalje je tudi tak grozen jok in stok, kaj da je urednik vse napravil za Zarjo. Priznam, da je res toliko napravil, da bo našelbina težko prebolela, ker se bo eden največjih zborov razbil. Narod ne bo pozabil, da se je to napravilo vse samo radi osebnih ambicij.

Da so zbor razbili samo radi republikanske stranke, je približno resnica, katere ne more utajiti ne Grill, ne kdo drugi. In Grilla prisposodabljajo pokojnemu Jožetu Zavertniku. Grill mu niti do kolen ne seže, ker Jože je bil od mladih nog za delavca in njega napredek in se zavedal, da je delavec, ne pa da bi delavec prodajal kapitalistom in njih stranki in se družil z ljudmi a la Maschke.

Pitaje nas tudi z zabitostjo. No, glede tega se pa kar na svoja prsa potrkajte. Kakšne izbruhe že zadnje čase izliva urednik E. bi pa nikdar ne pričakoval od njega, da je tako nizko padel, da predbaciva razjemu nasprotniku družinske razmere. Sramota!

A. Vehar.

Zarjan s. k.

Navodila za izdelovanje vina so protipostavna

Washington, 21. novembra. Zvezni prohibicijski komisar Woodcock je izjavil danes, da je protipostavna dajati navodila, kako se naredi vino, ravno tako kot je protipostavna dajati navodila za izdelovanje žganja ali pive.

* Na otoku Cipru je v preganstvu umrl kralj Hussein od kraljevine Hedža.

le podučiti malo naše ženske, ker so nekatere potrebne poduka, posebno ta mlade. Jaz poznam neko mlado žensko v Akronu, ki je dobila na poročni dan \$500 za poročno darilo. In veste, kaj je naredila? Šla je v mesto in si kupila 27 novih oblek. Kaj ne, Jaka, ta bi že potrebovala nekaj poduka? (Ja, bi ga, zato ger ni kupila nič čevljev in klobukov. Op. Jak.).

Pa še nekaj bi te prosil, Jaka. Ali bi mogel iti nekoliko posredovati pri naših ženskah, da ne bi tako hudičevo grdo svojih možikov ne zmirale, če pridejo malo pozno domov, recimo ob treh ali štirih zjutraj. Pa še vrat ne pridejo odpred. In veš, da bo sedaj kmalu zima in da ne bo dobro zunaj čakati na mrazu, predno se ženska prikobaca do vrat in potem dobi možiček tak sprejem, kot birmanec od škofa. Jaka, jaz vem, da bodo tebe ubogale, če jim daš kak dober nasvet.

Te lepo pozdravlja in vse skupaj, John Widervol.

Eno bi ti svetoval, John, pa ne vem, če se bo obneslo. Če bi se dalo napraviti pri vratih mesto električnega zvonce, taka naprava, ki bi bila napeljana v spalnico pod posteljo lepše polovice in bi bila na koncu pritrdjena velika in špičasta šivanka. Kadar bi mož pritisnil pri vratih na gumb, bi skočila šivanka kvišku in zbadla drago ženo, ki bi bila v dveh minutah pri vratih. Ko bi se pa vrata odprla, bi moral sneti mož klobuk z glave in ga z roko pomoliti skozi vrata. Če bi prifrčal klobuk z obratno pošto skozi vrata, potem naj možiček kar pozabi na svoj mili, dragi dom in naj gre spat v garažo, dokler se ne prevdri. To je vse, kar vem svetovati.

Sedaj pa še en "prifele" od naše naročnice iz North Madisona:

"Ne morem se premagati, da se ne bi tudi jaz oglasila radi tiste naše radio ure, oziroma, da se sklopljem na Jakata, o katerem nisem mislila, da bo tako hudoben, da bo take radio ure postavil. Mar naj bi bil izbral tako uro, ko pride od marjaša domov, pa bi vsi poslušali program: on, ki pride domov, in žena, ki se k maši odpravlja. Veš, mi farmarji nimamo vsi radija doma, in jaz moram dve milj daleč kolovratiti, da ga lahko poslušam. In mi nimamo skrbeti samo za naše želodce, ampak tudi za tiste gospode, ki imajo dolge rille in za gospe kodajške in za konjička belega. Pa za take srnice, kot jo je dobil Mr. Hoffart v dar ob svoji 25-letnici. Pa še nikjer nisem slišala, da bi se koza v srno izpremenila. Saj za take srne, mislim, si ti šel v Kanado. Jaka, glej, da te radio ure spremeniš, drugače te bo začelo črvčiti v želodcu, ker ti bom jaz vse hudo privoščila. Oh, da bi te vsaj bili pozabili v Kanadi! Te pozdravlja

Vodiška Johanca.

Draga Johanca! Prej ko boš to brala, bo že ura za radio program spremenjena. Orajt, ker niste hotele poslušati programa pri kosilu, ga boste pa pri večerji. Sedaj bo menda vsem ustrezno: ženske naj pristavijo večerjo ob pol petih in privijejo ogenj tako, da bo zavrelo natančno ob šestih, ko bo program končan. Namreč natančno ob šestih se bo oglašil vizel na piskrih. Pa ni treba takoj leteti v kuhinjo, počakajte na drugi vizel. Vidite, pa se tako jezite na tisti vizel na piskrih. Ko boste omedlevali od lepega programa, pa vas bo vizel zbudil k pravi zavesti. Ali pa se tako ravnaite kot jaz, ki v nedeljo nikdar ne večerjam, ker vasujem vse popoldne pri ohajčanju.

Vesti iz domovine

Smrt pod bukvu sirote: Iz Krive Palanke poročajo: Lani je Todor Trajanović iz vasi Gabor posodil siromašni ženi 20 kil žita. Letos bi bila morala revica žito vrniti. Ker pa tega v svoji revščini ni mogla, ker njeno malo polje ni obrodilo, je zahteval mesto žita vračilo v drugem blagu. Sirota mu je dovolila, da sme posekati njeno bukev. Todor Trajanović je takoj šel na delo in posekal drevo, ki pa se je pri padcu zvrnilo in Trajanovića ubilo.

Volkovi v Srbiji. V zadnjem času so se pojavile v okolici Kuršumlije močne tolpe volkov, ki so napravile kmetom že ogromno škodo. Tako je udrl kmetu Krstiću šariču močan trop volkov v stajo in mu poklal 50 ovac in koza. Kljub temu, da je bila staja ograjena z močno in več metrov visoko ograjo, se je posrečilo volkovom vdreti vanjo na ta način, da so izkopali pol metra pod zemljo rov, skozi katerega so šli med drobnico. Ostale ovce, ki jih volkovi niso podavili, so pa skoraj vse ranjene. Tudi drugim kmetom so napravili že veliko škodo. Tako se nekemu kmetu iz Kastrata raztrgali devet ovac, drugemu iz Krčmaru pa dve kozi. Kmetu Planiću iz Krtoka so raztrgali konja ter še mnogim drugim kmetom napravili precej škode.

Volkovi so tako divji, da napadajo celo ljudi. Pred par dnevi so se v Raču vračali učenci iz šole, ko se je naenkrat pognal na dva šolarja volk. Eden od šolarjev je bil tako bister, da je hitro splezal na drevo, in tako ušel gotovi smrti, mlajšega pa je raztrgal volk. — Kmetje pripovedujejo, da se dan na dan pojavljajo vedno več volkov, pred katerimi ni nihče več varen. In kljub ostremu zatiranju teh zverí, v teh krajih volčje nadlego ne bo še kmalu konec. Tako je naletel kmet, ki je bil na poti v Vukovjevac, na tri volkove, ki so se baš mastili s teletom. Takoj je zgrabil za puško in enega ustrelil. Ostala dva pa je ranil.

Žrtve zločina. V Dolenji vasi pri Cerknici je umrla 21-letna F. I. Ker je bila smrt mladege dekleta sumljiva in so se širile razne govorice, je sodišče odredilo obdukcijo. Dognalo se je, da je umrla radi zastrupljenja, povzročenega od zločinske operacije.

Ptuj v očeh Francoza. V "L' Europe centrale," ki tedensko izhaja v Pragi, je nedavno g. Raymond Warner skoraj dve strani posvetil ptujskemu mestu. Že na platnicah je primerila slika mesta, tekst pa krasita še dve sliki: grad in del muzeja z oknom v romansko - gotškem slogu. Ptuj, pravi avtor, vzbuja neskončno zanimanje tako po svoji častitljivi preteklosti kot s svojim dvigom tekom stoletij. Najprej se dotakne zgodovine: lepe rimljanske ceste in dravnega mostu, s čimur je Ptuj postal izhodišče rimskim legijam proti severu in s tem začel kopiti tudi svojo slavo. Mimo stoletij rimske okupacije, salburških nadškofov, turške invazije, pride do plemstva, na kar še danes spominja Herbersteinov grad, pri katerem se mudi delj časa. Predvsem pa si je treba ogledati muzej. Vabljivo današnje mesto ni drugega kakor senca svoje viharne in svetle preteklosti. Ima izvrstna vina, kleti skrivajo blede-rdečkasta in peneča se vina, ki so zelo na glasu. Medtem ko po častitljivem tlaku poganja trava, se na vseh koncih uveljavlja moderno življenje. In ali ni znak večno istih zakonov, se sprašuje pisatelj, da danes drve veliki ekspresji mimo skromne postaje: Od Pešte do Nice in v Cannes? Za rimskimi poti — ceste tehnike. Gospod pisatelj si je Ptuj očividno zelo dobro ogledal.

Tragična smrt mladega fanta. V nešteti serpentinah se spu-

šča gozdna železnica trdnice Jugoles od vasi Topličice dol v dolino, dokler ne pride pod vasio Rožič vrh v ravnino. Tu se je te dni zvečer pripetila huda nesreča, ki je zahtevala življenje mladega fanta, ki je vestno vrtil serpentinah mora ne samo strojnik, temveč tudi vsak zavirač biti na svojem mestu, da vlak, naložen s težkim tovorom lesa, ne zdrsne v dolino. Ko je usodnega večera prišel vlak v ravnino, je moral zavirač Veseli popustiti zavore na več vozovih, med vožnjo se je moral podati tudi na zadnji voz. Ko je šel po prezadnjem vozu, ni opazil v temi, da je že na koncu voza in je hotel stopiti še naprej. Pri tem je pa padel med vozove in prišel med kolesa, ki so mu odrezala desno nogo v stegnu in desno roko zmečkala v zapestju.

Med ropotom vlaka nihče ni slišal njegovih obupnih klicev, in tudi ko je vlak prispel v Črnomelj, ga ni nihče pogrešal. Ponosnečeni se je onesvestil in je tri ure ležal tam na železniškem tiru, medtem ko je njegova mlada kri tekla iz globokih ran. Po treh urah je prišel zopet k sebi. To je bilo za njega strašno prebujenje, ko se je zavedal, da je brez noge, sam brez pomoči, v temni in mrzli jesenski noči. Začel je na novo klicati na pomoč. Tedaj so ga vendar slišali v vasi Naklo, prihiti na pomoč in ga spravili pod streho pri Kobetičevih, šli po zdravnika v Črnomelj in obvestili trdnico Jugoles, ki ga je dala prepeljati v Črnomelj in potem v bolnišnico v Karlovce, kjer je drugi dan na to umrl. Fant je bil doma od Kočevja, imel je dve gimnaziji, toda ker ni imel staršev, je moral pustiti učenje in se lotiti zaslužka. Njegov oče je bil logar v Auerspergovih gozdovih, kjer je pred leti zašel v globok sneg in tam zmrznil.

Podrti kraški hrast. Nedavno je umrl na Bloški planoti Gregor Benčina, mož svoje vrste. Doma iz Raven, ni skoraj prav nič imel, razen nekaj malega: hišo in kmetijo. Toda imel je srečno roko. Povsod je iskal, kako bi prišel "naprej." Začel je trgovati: pri nas pravimo "mešetariti." Skozi njegove roke je šel marsikateri rep. Vtaknil se je v kupčijo z obležo, z ovčami, s prašiči, z govejo in s konjsko živino. Odprl je prodajalno in imel gostilno, ki je, da si skrita v oddaljeni vasi, imela dober sloves daleč naokrog. Bil je zelo postrežljiv, ljubezniv in šegav mož, ki je imel obilno prijateljstvo. S svojo rajno ženo Nežo je v tej stvari takorekoč konkuriral.

Kako živijo na Bloški planoti. Po dolgih letih sta v letošnjem poletju vendarle ajda in fižol dala svoj sad. Tako lepega pridelka že zdavna ni bilo. Zadnja leta nam je zrastle baš ravno toliko, da so ga imeli vsaj za seme. Krompirja imamo, hvala Bogu, tudi dosti. Slovi pa naš krompir vsled izbornega okusa daleč naokrog. Tudi drugi pridelki so še nekako dobri. Žita bi bilo, pa ga je sklestila toča, ponekod celo dvakrat, sena pa zato ni, ker je spomladanski mraz preveč škodoval.

Vsled gospodarske krize silno trpi tudi naš kraj. Svoje dni smo imeli na Blokah imenitne dohodke z mešetarenjem in z vožnjo. Zdaj je temu vsemu — kakor se zdi — konec. Nekateri gospodarji imajo pri živini občutne izgube, drugi si pa ne morejo nihče zaslužiti, ker ni ne vožnje na Rake, ne iz gozdov. Zanimivo je slišati, kako vozniki drug drugemu škodujejo pri prejemanju vožnje. Prodaja lesa iz gozdov se je skoroda ustavila, dočim je lansko leto naravnost evetela. Značilen gospodarski pojav je tudi, da tudi domača, in sicer edina žaga včasih stoji. Pozdraviti pa je nov

DVA TEDNA V KANADSKIH GOZDOVIH

Piše JAKA DEBEVEC

Najzanimivejše je bilo postavljanje šotorov. Na tleh je ležal jako debel, napol preperel smrekov hlošč, ki nam bo služil za zavetje v hrbet, spredaj pa bo gorel taboriščni ogenj. Posekali smo osem kot roka debelih jesenovih dreves, jih oklestili in zataknili za hloščem v zemljo, tako da so konci štrleli preko debla. Potem smo vzeli dva velika blanketa in ju pognili preko teh palic in šotor je bil gotov. Če bi bilo ponoči deževalo, nas ta šotor ne bi varoval moče, ker je segala streha samo poševno nad našim ležiščem, pač pa je imela ta streha nalogo, da nas bo zeblo v mrzli noči, ki so tukaj jako strupene.

Nastlali smo ležišča s smrekovimi vejicami, pognili par blanketov in ležišče je bilo gotovo. Karabinke smo obesili na bližnje drevo, da bodo v slučaju potrebe pri roki. V tem je bil tudi Joe gotov z ribami in ko jih prinese od potoka, reče:

"Doli pri potoku sem opazil sled moosa in je morda samo kakšni dve uri stara. Ko se stemni, ga bomo poklicali in če ne bo prišel nocoj, ga bomo dobili pa jutri zjutraj. Boljše bi sicer bilo, da bi se peljali s čolnom doli proti Demont jezeru in bi ga tam poklicali, ker se bojim, da se bo bal priti sem radi ognja. Toda noč bo jako temna in ne bo za iti od taborišča. Klical ga bom pa vseeno, da ostane kje v bližini, zjutraj ga bomo klicali pa nižje. Jack in jaz greva k par milj oddaljenemu jezeru, da pogledava za kakim srnjakom, drugi pa glejte, da bo dovolj drv za ogenj, ker kuriti bomo morali vso noč in držati precej velik ogenj, ker noč bo mrzla."

Tako je govoril Joe, naravnost in iz srca in ni hčel si ni upal, da bi mu jezikal nazaj, da si mene mikalo, da bi izrazil svoje srčne čute in mu povedal, da devet ur hoje je približno dovolj za navadnega mestnega človeka, ki ni prišel v Kanado zato, da bi se za žive in mrtve pehal za srnjaki in moosi in mučil svoje trudne noge. Toda Joe je potipal na svojo lovsko žilico in na samozavest, da je mene edinega izbral za ta večerni pohod in da stavi vse svoje upe na mojo karabinko in mirno roko. Frank se tega pogovora ni osebno udeležil, ker se je bil med tem že vlegel za bližnjo smreko in prav nedežno spal.

Anton naju je pripeljal čez potok, potem jo pa ubereva naravnost gori v strm breg. Joe jo je praskal, kot bi ravno prišel od maše, kjer je celo uro prešel, jaz sem pa pihal za njim kot kovaški meč, se opriljmal za grmovje in veje dreves in se pogajal za njim, kolikor sem pač mogel. Bil sem že od dneve hokej jako zmručen, sedaj me pa še Joe vodi čez hribe in doline in prav zavidal sem tovarišu, ki so ostali v taborišču. Toda povedati nisem hotel tega Jovu, ker nisem hotel izgubiti njegovega zaupanja vame, in sem se delal, kot bi lahko prehodil danes še najmanj petdeset milj, če treba po glavi.

Joe ni nič iskal stez in potov, ampak jo je praskal kar vsevpred, čez drn in strn. Včasih je malo postal, se ozrl okrog sebe, da se je orijentiral, potem

obrat g. Milana Modica iz Nove vasi, ki je vpeljal v svoje podjetje strugarstvo. Na zadnjem vselejsem je bilo razstavljenih nekaj silno zajemljivih kosov, ki so vzbudili občo pozornost. Posebnost te vrste so bile šatule vsakovrstne oblike, ki so bile primerno na pokrovu tudi slika. Pa tudi šaha vsakojake vrste se je prodalo. Med kupci je bil tudi kralj Aleksander, ki je za svojega sinčka Petra kupil več igrač in naročil izrezljane vojake in topove. — Drugače pa se silno čuti gospodarski zastoj.

jo je pa zopet udaril naprej. Videlo se je, da pozna vsako drevo, vsak grm, vsak hrib in se je kretal v gošči kot bi hodil iz kuhinje v sprejemno sobo in nazaj. V dobri uri prideva do malega jezera, ki je ležalo mirno in veličastno v globoki zaseki. Polahko se plaziva med visokim bičevjem, da bi prišla do prostora, kjer bi imela razgled čez vse jezero. Končno se Joe ustavi in mi šepetaje reče, da se bova tukaj vsedla in pazila, vsak na eno stran jezera, če pride k vodi kakšna divjad. Jaz sem pa videl, da ne kontrolirava skrajnega levega zaliva, ker nima zapira mlatič pogled, zato mu tudi šepetaje rečem, naj greva še tistih deset korakov, ker bova od tam lažje videla vse jezersko obrežje. Joe ne reče nič, samo pokima in gre naprej, jaz pa za njim.

Komaj pa napraviva kakih 5 korakov, kolikor mogoče potihno, ko naenkrat pred nama nekaj zašumi, potem se pa zasliši od jezera in gori po bregu tako klopotanje in skoki, kot bi kdo zapodil čredo divjih konj v hrib. Kot okamenela ostaneva in gledava. Videla nisva ničesar, ker je žival, ki sva jo vzdignila, zakrivalo gosto grmovje. Vedela sva takoj, da so morale biti najmanj tri srne, ki so se pasle za ovinkom, do katerega sem svetloval Jovu, da naj greva. Najbrže so naju zavohale, predno sva jih midva zagledala, in zbežale. Če bi bila ostala na prvotnem prostoru, jih itak ne bi videla. Edini način, kako bi jih bila zalotila, bi bil, če bi bila prišla k jezeru nekoliko višje z brega doli. Toda kdo bi si pa mislil, da bodo srne ravno tam.

Strašno sem bil jezen, da nama je sfrčala pečenka izpred nosa, pomagala pa ne bi nobena molitev, ne kletev, zato se tudi nobene nisem poslužil, ampak sem samo strašansko žalostno zrl po vodni gladini, katero je ravno tedaj zlatilo večerno sonce in poljubljalo lahne valovčke, ki so se delali na jezerski gladini. Joe je šel potem v velikem ovinku nazaj v hrib, da bi morda obrnil srne nazaj, jaz pa sem ostal pri jezeru in čakal. Kmalu pa pride nazaj in me pokliče, naj pridem gori na rob. Povedal mi je, da je sicer videl sled, med njimi sled jako velikega srnjaka, toda ne duha ne sluha ni za njimi.

Obrneva se proti domu, kamor sva bila prišla že v trdi temi. Jaz sem kar padel kraj ognja, ki so ga bili napravili tovariši in povedal, kako malo je manjkalo, da nismo imeli za večerje srnjakov steak, mesto rib. Fantje niso rekli nič, samo spogledali so se, kar je pomenilo toliko, kot: ali ga slišite, lažnjivca! Jaz se tudi nekoliko razumem na to nemo govorico, in sem jim izkazal svojo naklonjenost s tem, da sem jim obrnil hrbet in si prižgal cigareto.

Joe, ki je bil vrhovni dvorni kuhar, se je bil med tem že pripravljal, da napravi večerjo. Vzel je ponev, jo lepo obrisal z nekaj lubjem in del notri nekaj masti in nekaj tenkih kosov slanin. To je bilo kmalu ocvrto in del jih je v kovinat krožnik in postavil v bližino ognja, da ostane slanina gorka. Potem je pa naložil v ponev kose rib in jih začel peči. Johnny je pa postavil k ognju dve kanti našega zvestega spremjevalca fižola, obesil čez ogenj posodo z vodo, da bo za čaj, potem smo se pa vsedli okrog ognja in potrpežljivo gledali v ribe, fižol in čaj, kedaj bo gotovo, ker lačni smo bili kot volkovi.

Joe je položil ponev med dva debela polena, med katerima je ogenj gorel in lepo obračal kose rib, da so se pekle počasi in s povdankom in duh po pečenih ribah nas je dregal v nos in nas držal pri polni zavesti.

Joe je rezal kruh in gledal, da ne bi bil ta ali oni deležen preveč te pečene moke, ker vsako

zapostavljanje bi znalo zaigrati revolucijo v drugače mirnem in složenem občinstvu. Ko je narežal kruh na posamezne kose, nas je vprašal, če hočemo morda toast (opečen kruh). Vsakdo ve, kaj je toast in vsakdo ve, da je to kaj slasten prigrizek, posebno če se to a s t namaže po obeh straneh s sirovim maslom. Začuden smo ga pogledali in smo prvi hip mislili, da se iz nas norčuje. Kot znano, se peče toast samo na peči, ali v peči, tukaj pa nismo imeli drugega, kot jako močan ogenj.

Ker sem moral jaz v slučajih nesporazuma vedno mešetariti med strankami, sem tudi sedaj stegnil jezik in vprašal Jova:

"Če si prav naš vodnik in še Kanadčan po vrhu, ampak vlek nas ne boš."

"Niti na misel mi ne hodi kakšna potegavščina, samo vedel bi rad, če hočete imeti toast. Kot kuhar te ekspedicije sem pripravljen služiti vam in vašim železecem po svojih skromnih močeh in vam napravim, kar morem. Seve, če bi vam predložil pečena bukovca polena za večerjo, bi se lahko reklo, da vas vlečem, ampak z toastom resno mislim."

"Joe, če nam skomandiraš toast na temle ognju, bom poslal tvojo fotografijo in en kos tistega toasta v Pariz, kjer so najboljši kuharji, in morda se zna zgoditi, da jim pokažeš svojo kuharsko umetnost. Na vsak način boš pa deležen našega najvdanejšega spoštovanja in lahko računaš na našo hvaležnost za vse večne čase. Kar poglej Franka, Joe, komaj si omenil toast, pa so mu pritekale solze v oči in kapljajo iz ust samega poželjenja." Tako sem delal komplimente že vnaprej Jovu in njegovemu toastu.

"Orajt," reče Joe, "ga bom pa napravil."

V bližnjem grmu odreže palico, jo oklesti, na koncu pa pusti rogovilico, katero priostri z nožem, da je dobila podobo vilice. Vzame kos kruha, ga natakne na to rogovilo in ga drži proti ognju, prav tako, kot Ribničan, ki je kazal arneka proti luni in kričal: "Arnek, vidiš ogenj!" Ko je bil kruh na eni strani opečen, ga je nateknil na drugo stran in še to opekel. V par minutah pa je bil toast gotov. Tako je opekel ves kruh in kmalu je stala na bližnjem hlošču cela kopica toasta. V tem času so bile pa tudi ribe že pečene, fižol gorak in čaj skuhan, pa smo posedli okrog ognja in prav po grofovsko večerjali. Joj, je bila to večerja po naporni hoji ta dan.

Po večerji smo naložili novih drv na ogenj, nekateri so si prižgali cigare in cigarete, Joe, Johnny in jaz smo šli pa doli k potoku, da prijazno povabimo moosa na sestanek. Joe je zvil iz brezovega lubja rog in je začel tako milo klicati doli po zaseki in gori čez rob gozda, da so meni stopile solze v oči nad tako glnjivimi glasovi. Po drugem klicu Joe napne uho proti gozdu in reče:

"Ali ga slišita?"

Šepetaje mu povem, da slišiva pač utripanje svojih src, ne pa moosa. On pa pravi, da je slišal nekako pihanje v gozdu in slišal, kako se je par suhih vej prelomilo. Trdil je, da je gotov, da je bil moose in da je prišel na klic, da pa je najbrž zavohal ogenj in se vrnil v gozd. Joe je tudi rekel, da ga bo še parkrat poklical ponoči, da bo se tem držal moosa čez noč v bližini in zjutraj ga bomo pa doli pri jezeru zvalili k sebi. Jaz sem mu vse pritrdil, sam pri sebi pa nisem verjel, da je res Joe slišal moosa in da je hotel samo vzbuditi našo pozornost in napetost, da ne bomo postali slabe volje in vrgli puške v koruzo.

Vrnili smo se k ognju, ki je dajal prav prijetno toploto, ker noč je postajala vsak hip mrzlejša. Vsedli smo se pod šotor, od ognja je prihajala bodrilna toplota in postali smo prav zgo-

T. C. Bridges—Ant. Anžič

NA POMOČ!

Novela
Grazia Deledda

S profesorjem ustrelita oba kmalu, prav tedaj pa izstrelijo svoje pištole tudi Greg, Jim in Sam. Vsaj kakega pol tucata napadalcev obleži, ostali pa dirjajo dalje.

"Fuj, ves gozd jih je poln!" vzklikne Milliken in porine nov naboj v puško.

57. Ognjena reka

Mrakovidce je bilo zdaj mogoče razločno videti in Jimu se nikoli niti sanjalo ni o takih bitjih. Vsled svojih ilovnatih obrazov in teles, svojih izbuljenih oči in dolgih, zmrsenih las so bili videti kakor strašne pošasti iz Tisoč in ene noči. Streljal je in streljal pa se vendar niso ustavili. Oči je imel vprte v napadalece, vendar pa je napol zavredno opazil, da je Milliken vrgel puško proč in izginil. Ni pa vedel, kaj počenja in tudi časa ni imel na to misliti, kajti vse svoje sile je moral napeti, da zavrne krdelo divjakov, ki so hoteli udreti v ograjo. Vsa družba se je obupno borila. Zambo, ki ni imel puške, je zgrabil veliko gorjačo in je z njo podržal dva teh gnusnih ljudi, ko sta se hotela zavihetati preko ograje.

"Gotovo jih je sto," sopiha Greg. "Veš kaj, Jim? Patrone so mi pošle! Ali jih imaš ti kaj odveč?"

"Pravkar streljam iz zadnje-ga magazina," mu pove Jim.

"Sam je pa že vse porabil," reče Greg v skrbeh. "Jim, mislim, da smo doigrali."

Jim ni odgovoril, saj kolikor je mogel videti, je Greg imel prav. Zdaj je Mrakovidce zadržavala le še profesorjeva lovška puška, in njeni mogočni strelji so strašno mesarili. Vendar pa je divjakov bilo toliko, da je bilo le še vprašanje nekaj minut, kdaj bodo branilce zagnili.

"Že prihajajo!" krične Greg. "Zdaj bo glavni naskok!" in Jim zagleda kakih dobrih dvajset rumenih mož, ki so se z divjo besnostjo zagnali naprej. Vrže torej svojo prazno pištolo proč ter pobere dolg goreč kol ter se pripravi na zadnji boj. Sklenil je sam pri sebi, da se hoče do smrti boriti, ne pa se dati ujeti. Profesorjeva puška je bila prazna. Hlastno je sunil vanjo nove patrone, tu pa prileti kopje in ga zadene, da se zgredi.

"Zdaj je končano," reče Jim sam pri sebi. Prav ko to izreče, pa brizgne iz vej velikega drevesa nad njimi velik curek plamena ter se vlije kakor hudournik tekočega ognja med napadajoče divjake. Tulec in cvilec se razbežijo na vse strani, pa zdelo se je, kakor da jih plamen lovi, kajti tudi s tal so se divje vzpele plasti modrega ognja. Le nekaj trenutkov in vsa divja sovražna četa je pobegnila ter izginila v gozdnih globinah.

"Kaj pa je to bilo?" vpraša Greg presenečeno in kakor v odgovor na njegovo vprašanje zdrkne Andrew Miliken z drevesa na tla.

"Mislim, da sem porabil dve galoni prav dobrega bencina, no pa ni bil zavržen."

"Vi ste nas vse rešili," reče vorni, akoravno ni bilo pri roki nobene take stvari, ki sicer razvzolja jezik in privzdigne klobuk na glavi in ti zleze v nogo, da nisi za nikamor. Dolžnost vsakega časnika je, da je na vse viže firbčen in da vtakne svoj nos v vsako stvar, pa naj bo to že komu prav, ali ne. Ta časnikarski firbec se včasih napačno tolmači in mora biti človek zelo previden, na kakšen način vprašuje, da izve vse, kar je hotel vedeti, pa da jo pri tem ne dobi po glavi.

(Pride še)

hitro Jim; "toda tvoj oče, Greg, je ranjen!"

Ves nesrečen plane Greg k očetu in se spusti poleg njega na tla.

"Oh, očka, pa vas menda vendar niso ubili?"

"Ne," reče profesor hripavo, "samo sapa mi je zaprlo. K sreči me je kopje zadelo v usnjati pas in to me je rešilo."

"Andy, vi delate čudeže! Kako pa ste to stvar napravili, da ste nas rešili?" reče Jim.

"Mislim, da je bila bolj sreča nego spretnost," odvrne Andy in obraz se mu počasi razleze v smehljaj.

"Kaj še!" reče profesor pristrčno. "Samo vam se imam zahvaliti, da smo prišli iz tega strašnega gozda in ušli Mrakovidcem. Vsi smo vaši veliki dolžniki, Milliken."

"Jaz pa vaš," odgovori Andy. "Brez vaše puške in vašega bencina bi se stvar ne bila posrečila. Vendar pa mislim, da bo bolje, ako vse te poklone pustimo in jo mahujemo dol k reki. Seveda ne upam, da bi Bert še vedno name čakal, vendar pa si lahko stešemo balso ter se spustimo po reki. Šlo bo precej lažje kot peš."

Vsa družba, ki je zdaj štela šest članov, pride skozi pas redkega grmičja ven na odprte travnike in zagleda pred seboj ogromno pobočje, poraslo s trdo travo, ob vznožju, kake tri ali štiri milje daleč, pa vijugate progo modre vode; tam onstran nje pa so se dvigali hribi v neskončno daljavo proti zahodnemu obzorju.

"Ta reka je Xingu," pripomni Milliken; "če pa ni Xingu, se pa vsaj vanj izliva. In jaz tudi mislim, da nismo tako slabo zadel, kajti prav tukaj je tisti kraj, kjer sva jaz in Bert zapustila čoln." Pri teh besedah pokaže na skupino visokega lesa, ne več ko nekaj milj ob reki navzdol.

Celo minuto so kar stali in strmeli v očarljivi kos dežele pred seboj ter globoko vdihavali svežo, hladno sapico, ki je pihljala preko višin.

(Dalje prihodnjč.)

MALI OGLASI

Naznanilo

Članicam podružnice št. 25 S. Z. Zveze se naznanja, da smo zopet zgubile eno sestro in sicer Mary Eberwein. Vabljeneste, da se udeležite molitve 24. novembra ob 7:30 zvečer. Pogreb se vrši v torek, 25. novembra ob 9. uri zjutraj iz hiše žalosti na 5516 Carry Ave. — Tajnica.

Stanovanje

se odda. Pocení. štiri sobe in kopališče. 1197 E. 61st St. (279)

Mlado dekle

bi rado dobilo delo v restavraciji ali pa hišno opravilo. Vprašajte na 1089 E. 68th St. (279)

Stanovanje

se da v najem za malo družino. Tri sobe, kopališče. 5806 Prosser Ave. (278)

V najem

se da pet sob spodaj, vse ugodnosti, nanovo papirano. \$33.00 na mesec. 15206 Huntmore Ave. (278)

Odda se

stanovanje, štiri sobe, gorka voda, zgorej. 1014 E. 63rd St., in stanovanje, hiša za sebe, tri sobe, na 1020 E. 63rd St. (276)

Priporočilo

Lovska sezona je in priporočam se našim slovenskim lovcom ki bodo prinašali bogat lovski plen te dni domov. Vaš plen lahko prinesete ali pripeljete k nam, da ga vam nagačimo ali našopamo, da vam bo lep spomin. Mi našopamo vse, kar leze in gre, od muhe do slona, tako pravi Mr. Rud. Knaus, 19801 Keewanee Ave., katerega rojakom priporočamo.

(Nov. 13. 15. 17. 19. 21. 24.)

HENRIK SIENKIEWICZ

POTOP

Iz poljske prevel
DR. RUDOLF MOLE

"Ej, prijatelj, pridi no sem!"

Mesto da bi se približal, se je Kmitic obrnil nazaj v gostilno, ker ga je nakrat pograbil jeza. Ni se še privadil sivi suknji, pa tudi temu ne, da bi mu kdo mugal z rokavico. Vrnivši se, je sedel za mizo in začel vnovič jesti. Neznani gospod mu je sledil.

Ko je vstopil, je zamežiknil; v izbi je bilo namreč temno, ker je le na ognjišču gorel ne posebno velik ogenj.

"Čemu pa ne pride nihče naproti, če prihajam?" je rekel tujec.

"Ker je šel krčmar v čumnatost," je odgovoril Kmitic, "mi smo pa potniki, kakor vi, gospod."

"Hvala za zaupnost. Kakšen potnik pa ste?"

"Šlahčič, ki jezdi s konji."

"In spremljevalci so tudi šlah-ta?"

"Ubogi so, toda tudi šlahčiči."

"Torej klanjam se, klanjam se, moji gospodiči. Kam vas Bog vodi?"

"Iz semnja na semenj, da se le znebimo konj."

"Če boste tu nočevali, si jih jutri podnevi tudi jaz ogledam; morda tudi jaz kaj izberem. Medtem pa dovolite, gospodiči, da prisedem k mizi."

Neznaneč je res vprašal, če mu dovolijo, da prisede, toda s takim naglasom, kakor bi bil tega popolnoma gotov; in res se ni motil, ker mladi konjski trgovec mu je vljudno odgovoril: "Prav vljudno prosimo vašo milost, dasi nimamo na kaj va-bit, ker lahko ponudimo samo klobaso z grahamom."

Imam s seboj boljše slaščice od teh," je odgovoril mladi gos-podek ne brez neke ošabnosti, "toda jaz sem vojaške narave, in graham s klobaso imam nadvse rad, samo da je dobro zabeljen." Po teh besedah (a govoril je zelo počasi, dasi je gledal bistro in previdno) je sedel na klop. Ko pa se mu je Kmitic nekoliko umaknil, da bi mu napravil ugodnejše mesto, je dodal lju-beznivo:

"Prosim, prosim, ne trudi se, gospod. Na potovanju človek ne gleda toliko na dostojanstvo, pa če me tudi sunesh z lahtom, mi ne bo padla kruna z glave."

Kmitic, ki je baš pomaknil pred neznanca skledo z graham in se še ni bil privadil, kakor smo že omenili, takemu ravnanju, bi jo bil bržkone razbil na glavi tega nadutega mladeniča, če bi ne bilo v tej nadutosti nečesa, kar je zabavalo gospoda Andreja; torej ne le, da je takoj potlačil notranjo jezo, temveč se je celo nasmešnil in rekel:

"Taki so sedaj časi, vaša milost, da padajo krone tudi z najvišjih glav: exemplum naš kralj Jan Kazimir, kateri bi moral po pravici nositi dve, a nima nobene, izvemši trnjevo..."

Nato je pa neznanec bistro pogledal Kmitica, potem je vzdihnil in rekel:

"Taki so sedaj časi, da je bolje ne govoriti o njih, kvečjemu z zaupnimi osebami."

Črez hip pa je prpomnil: "Toda to si jo, gospod, izbor-no izpeljaj. Moral si kje na dvo-rih pri izobraženih ljudeh slu-žiti, zakaj govor kaže višjo iz-obraženost, nego kaže gospodo-va zunanost."

"Kretajoč se med ljudmi, se je slišalo to in ono, toda služil nisem."

"Kakšnega rodu si, gospod?"

"Iz graščine iz vojvodstva trockega."

"Nič zato... četudi iz graš-čine, samo, da si šlahčič in to je glavno. Kaj je novega na Lit-vi?"

"Po starem, izdajic ne manj-

ka."

"Izdajic, praviš gospod. Kakšne izdajice, prosim, gospod?"

"Ti, ki so zapustili kralja in ljudovlado."

"Kako se ima knez vojvoda vilenski?"

"Bolán je; pravijo, naduha ga muči."

"Bog mu daj zdravja! To je vrl gospod!"

"Za švede vrl, ker jim je od-prl vrata na stežaj."

"Kakor vidim, gospod, nisi njegov pristaš?"

Kmitic je opazil, da ga ne-znanec ves čas opazuje, dasi ga navidezno le mirno izprašuje.

"Kaj mi je mar to!" je odgo-voril, "naj o tem drugi raz-mišljajo... Jaz se samo bojim, da bi mi švedje ne pobrali konj."

"Torej je treba, da se jih na mestu iznebite. Evo i na Pod-lelju stoji baje prapori, ki so se spuntali proti hetmanu in goto-vo nimajo preveč konj."

"Tega jaz ne vem, ker nisem bival med njimi, dasi mi je ne-ki gospod, ki sem ga srečal, dal pismo za enega njihovih polkov-nikov, da bi ga izročil pri prvi priliki."

"Kako ti je mogel dati oni gospod pismo, ko ne potuješ na Podlesje?"

"Ker stoji v Ščučinu en za-vezniški prapor, torej mi je de-jal oni gospod: 'Oddaj ga sam, ali pa se ti ponudi prilika, ko boš šel mimo Ščučina.'"

"In to se dobro ujema, ker jaz potujem v Ščučin."

"Gospod torej beži tudi pred švedi?"

Mesto odgovora je neznanec pogledal Kmitica in ga vprašal flegmatično:

"Čemu torej praviš tudi, ko vendar sam ne bežiš pred njimi, temveč potuješ med nje in jim boš prodajal konje, če ti jih s silo ne vzamejo?"

Na to je Kmitic odmajal z ra-meni.

"Rekel sem tudi, ker sem videl v Lengro polno šlahte, ki so be-žali pred njimi, a kar se tiče moje osebe, sem tega mnenja, da bi tu ne sedeli dolgo na gorkem, če bi jim vsi tako služili, kolikor jim nameravam služiti jaz..."

"In se ne bojiš tega poveda-ti?" je vprašal neznanec.

"Ne bojim se, ker prvič nisem bojazljiv, drugič pa gospod po-tuje v Ščučin, a tam govore vsi glasno to, kar mislijo; Bog daj, da bi čimprej prišlo od besed do dejanja."

"Vidim, da si, gospod, nena-vadno prebrisan človek!" je po-novil neznanec. "Toda če šved-ov nimam rad, čemu se ogibaš onih praporov, ki so se spuntali proti hetmanu? Mar so se oni spuntali rad neizplačane mez-de ali svojevlečno? Ne, samo ra-di tega, ker niso hoteli služiti hetmanu in švedom. Bolje bi bi-lo za te revne vojake, če bi bili ostali pri hetmanu, in vendar so rajši prevzeli nase ime vstajni-kov, se rajši izpostavili gladi, bedi in različnim neizgodam, ne-go da bi bili proti kralju. Da pride med njimi in švedi do voj-ne, je gotovo, in morda bi bilo že prišlo, če bi bili švedje že prišli v ta kot... Počakaj, pri-dejo še sem, in takrat boš videl, gospod, kaj bo!"

"Tako mislim tudi jaz, da se bo tu naprej začela vojna!" je rekel Kmitic.

"Ba, če tako misliš in če imaš zares švede v želodcu (kar ti iz oči gleda, da govoriš resnico, ker se na to spoznam), čemu torej ne pristopiš na stran teh vrlih vojakov? Mar ni čas za to, mar jim ni treba rok in sabelj? Do-kaj vrlih ljudi služi tam, ki so rajši imeli svojega kralja nego tujega, in čimdalje več jih bo. Ti prihajaš iz onih krajev, kjer

švedov še sploh ne poznajo, to-da oni, ki so jih spoznali, preli-vajo bridke solze. V Velikopolj-ski, dasi se jim je dobrovoljno vdala, že pritiskajo šlahto in ro-pajo, s silo nabavljajo in odva-zajo, kar morejo... V tukajš-njem vojvodstvu tudi ni bilo bolje njihov ravnanje. Gene-ral Stenbok je sicer razglasil, naj vsak mirno sedi v domu, da potem puste na miru njega in njegovo imetje, toda kaj poma-ga vse to! General trdi svoje, a nižji poveljniki svoje, tako da ni nihče jutri gotov, niti tega, kar ima. Vsek se hoče veseliti tega, kar je imel, da bi v miru užival in da bi mu dobro bilo. A tu pride kak pritepenec in 'daj!' Če ne daš, že najdejo vzrok, da te spode s posestva, ali pa ne išče-jó vzroka in si ob glavo. Mar-sikdo toči bridke solze ob spo-minu na bivšega gospoda, in vsi v svoji stiski venomer zro proti onim zaveznikom, če ne bi pri-šla od njih kaka rešitev za do-movino in njene prebivalce..."

"Gospod," je rekel Kmitic, "kakor vidim, ne želi švedom boljšega kakor jaz."

Tujec se je ozrl z nekakim strahom okoli, toda kmalu se je pomiril in nadaljeval:

"Želim jim, da bi jih kuga po-morila, in tega ne skrivam pred teboj, ker se mi zdi, da si po-šten človek; pa tudi če ne bi bil pošten, bi me ne zvezel in odve-del k švedom, ker se ne dam, saj imam oboževano služabniš-tvo in sabljo ob boku."

"Lahko si brez skrbi, da tega ne storim; nasprotno: vseh mi je tvoj pogum. Tudi to mi ugaja, da se nisi obojavljaj zapustiti posestvo, nad katerim se bo so-važnik gotovo maščeval. Kaj hvalevredna je taka vdanost do domovine."

Kmitic je začel nehotе govo-riti s pokroviteljskim glasom, kot načelnik k svojem podlož-niku, ne da bi bil pomislil, da bi se utegnile take besede čudno glasiti v ustih revnega konjske-ga kupeca. Toda mladi gospod se očividno ni zmenil za to, ker je začel le lokavo migati z očmi, in odgovoril:

"Mar sem bedast? Moje prvo načelo je, da bi moje ne propad-lo, zakaj kar je Bog dal, to je treba čislati. Sedel sem tiho do žetve in mlatve. Šele ko sem v Prusiji prodal ves pridelek, in-ventar in orodje, sem si mislil: Čas je, da jo odkurim! Naj se torej sedaj maščujejo nad me-noj, naj mi pobero, kar se jim poljubi."

"Vseeno si pustil zemljo in poslopja."

"Ba! Saj sem imel vanskoč-ko starostvo le v najemu od mazov-skega vojvode in se je baš pre-nehala pogodba. Poslednjega obroka niti plačal nisem in tudi ne plačam, ker sem slišal, da tu-di gospod vojvoda mazovski dr-ži s švedi. Naj radi tega izgubi obrok, ker tudi meni pride prav gotov denar."

Kmitic se je začel smejati.

"To je pa res dobro, gospod! Vidim, da si ne le hraber vitez, temveč tudi razsoden!"

"Kakopak!" je odgovoril tu-jec. "Razsodnost to je temelj! Toda jaz nisem govoril z gospo-dom o razsodnosti. Čemu torej, če čutiš krivico, ki jo trpi do-movina, milostivi gospod, ne greš k onim vrlih vojakom na Podlesju in ne vstopiš v kak prapor? S tem storiš uslugo i Bogu i lahko sam dosežeš srečo, zakaj že marsikak siromak je prišel kot gospod iz vojne. Vidi se, da si drzen in odločen človek, in ker ti tvoj stan ne stavi ovir, prideš lahko kmalu do precejš-njega bogastva, ako ti Bog na-kloni plen. Če se le ne zapravi, kar tu pa tam pade v roke, te-daj se tudi možnja napolni. Ne vem, če imaš kako posestvo ali ne, toda lahko bi ga dobil: z de-narjem ni težko priti do zakupa, od zakupa do lastnega po-sestva z božjo pomočjo ni daleč. In tako začeniš od bednega šlah-čiča umreš lahko kot tovariš ali pa v kakem deželnem uradu, sa-mo da se ne poleniš, zakaj kdor

rano vstaja, temu kruha osta-ja."

Kmitic si je grizel brke, ker ga je lomil smeh. Lice mu je drgetalo in se obenem krivilo, ker ga je včasih zbolelo od po-sušene rane.

Tujec je nadaljeval:

"Tam te drage volje sprejme-jo, ker potrebujejo ljudi, sicer pa mi ugajaš in te vzamem pod svoje pokroviteljstvo, katero ti zagotavlja prihodnost."

Tu je mladenič ponosno dvig-nil svoj zabuhel obraz in se za-čel gladiti z roko po brkicah; na-posled je rekel:

"Ali hočeš biti moj oproda?"

Nosil boš za menoj sabljo in imel nadzorstvo nad služabništvom."

Kmitic se ni mogel več zdrža-ti in je prasnul in odkritosrčen, vesel smeh, da so se mu zablska-li vsi zobje.

"Čemu se smeješ, gospod?" je vprašal tujec ter nagrbnil čelo.

"Iz veselja do te službe."

Toda mladi dostojanstvenik se je zelo zavzel in rekel:

"Bedak, kdor te je naučil ta-kega obnašanja, in pazi, s kom govoriš, da ne prekoračiš meje zaupljivosti."

"Gospod, oprostí," je dejal Kmitic, "baš ne vem, pred kom stojim."

Mladi gospod se je podprl ob boke:

"Jaz sem gospod Rzedzian iz Vonsoše," je rekel ponosno.

Kmitic je že odpiral usta, da bi povedal svoje izmišljeno ime, ko je Bilous naglo stopil v sobo.

"Gospod povelj..."

Tu je vojak naenkrat umolk-nil prestrašen po groznem Kmi-tičevem pogledu, se zmešal, za-hlejal in naposled izblebetal:

"Prosim, gospod, nekakšni ljudje prihajajo."

"Odkod?"

"Od Ščučina."

Tu se je gospod Kmitic neko-liko zmešal, toda kmalu prikril svojo zadrego in dejal:

"Pazite se! Ali jih gre mno-go?"

"Bo kakih deset konj."

"Imejte pripravljene samo-krese. Pojdi!"

Ko je vojak odšel, se je obrnil h gospodu Rzedzianu iz Vonso-še in rekel:

"Kaj, če niso švedje?"

"Saj vendar jezdiš k njim, gospod," je odgovoril gospod Rzedzian, ki je nekaj časa z za-čudenjem ogledoval mlade-ga šlahčiča, "torej jih moraš prej ali slej srečati."

"Rajši bi imel švede nego ka-ke druge razbojnike, katerih je vse polno povsod... Kdor potu-je s konji, mora potovati obo-rožen in mora biti oprezen, za-kaj to je kaj kočljiva stvar."

"Če je res, da stoji v Ščučinu gospod Velodijovski," je odgo-voril gospod Rzedzian, "bo to go-tovo njegov odedek. Preden se nastanijo, se hočejo prepričati, če je kraj varen, zakaj v šved-ski sosesčini bi bilo težko mirno živeti."

Ko je gospod Andrej zaslišal te besede, se je zasukal in sedel v najtemnejši kot v izbi, kjer je okap ognjčša metal veliko senco na konec mize; medtem pa je prihajal izpred veže topot in prskanje konj in črez nekaj časa je stopilo v sobo nekoliko ljudi.

Na čelu je šel ogromen kmet in trkal z leseno nogo po prilih deskah, s katerimi je bila tlako-vana izba. Kmitic je pogledal nanj in srce mu je zabilo v prsih.

Bil je Jozua Butrim, imeno-van Breznogi.

"Kje je gospodar?" je vpra-šal in se ustavil sredi izbe.

"Tu sem!" je odgovoril krč-mar, "ter sem na uslugo vaši mi-losti."

"Konjem krme!"

"Nimam je, kvečjemu če jo ti gospodje posodijo."

Po teh besedah je pokazal krč-mar na Rzedziana in konjske trgovce.

"Čigavi ljudje so to?" je vpra-šal Rzedzian.

"A kdo si ti, gospod?"

"Starosta iz Vonsoše."

Rzedziana so imenovali kot na-jemnika starostva navadno last-ni ljudje starostu in on sam se je tako imenoval ob važnejših prilikah.

A Jozua Butrim se je zmešal, videč, s kako visoko osebo ima opraviti, zato se je odkril in re-čel z vljudnim glasom:

"Klanjam se, velmožni gos-pod... V temi ni mogoče spoznati dostojanstva."

"Čigavi ljudje ste?" je pono-vil Rzedzian ter se podprl ob bo-ke.

"Lavdanci smo izpod nekda-njega Bilevičevega prapora, ki pripada danes gospodu Volodi-jovskemu."

"Za Boga! Torej je gospod Volodijovski v Ščučinu?"

"Osebo in z drugimi polkov-niki, ki so prišli iz Zmudže."

"Hvala Bogu, hvala Bogu!" je ponovil radostno gospod staro-sta. "A kateri polkovniki so z gospodom Volodijovskim?"

"Bil je gospod Mirski," je pravil Butrim, "a ga je zadel na poti kap, je tudi gospod Oskierka, gospod Kovalski, dva gospoda Skrzetusk..."

"Kakšna Skrzetuska?" je za-kričal Rzedzian, "Ali ni eden izmed njiju gospod Skrzetuski iz Burca?"

"Tega ne vem odkod," je od-govoril Butrim, "vem le to, da je ta gospod Skrzetuski Zbara-žec."

"Za božjo voljo! Saj to je moj gospod!"

Tu je opazil Rzedzian, kako čudno se glasi ta vzklík v ustih gospoda staroste, in je dodal:

"Mož gospod kum, sem hotel reči."

S temi besedami se gospod starosta ni zlagal, saj je res dr-žal pri krstu prvega sina Skrze-tuskega, Jaremk...

Medtem se je podila Kmitica, ki je sedel v temnem kotu izbe, misel za misljo po glavi. Naj-prej se je razburila v njem du-ša ob pogledu na groznega pre-tapača in roka je nehotе zgra-bila za sabljo. Saj je Kmitic ve-del, da je v glavnem pripomo-gel Jozua, da so pobili njegove tovariše in da je bil njegov naj-zagrizenejši sovražnik. Nekda-nji gospod Kmitic bi ga bil dal v tem trenutku zgrabiti in vleči s konji, a sedanji gospod Babi-nič se je premagal. Nasprotno ga je vznemirjala misel, da bi lahko nastale različne nevarno-sti za nadaljno pot in celo pod-

jetje, če bi ga šlahta spoznala. Sklenil je torej, da se ne da spo-znati in se je čimdalje bolj po-mikal v senco; naposled se je oprl z lakti ob mizo in se delal, kakor bi spal.

Samo enkrat je zašepetal So-roki, ki je sedel poleg:

"Pojdi v stajo, da bodo konji pripravljeni. Proti noči odri-nemo."

Soroka je vstal in odšel.

Kmitic pa se je delal, da drem-lje. Raznovrstni spomini so mu silili v glavo. Ljudje so ga se-daj spomnili Lavde, Vodokt in te kratke preteklosti, ki je izgi-nila kakor sen. Ko je pred tre-notkom rekel Jozua, da spadajo k nekdanjemu Bilevičevemu pra-poru, je strepetalo gospodu An-dreju sree v prsih že pri samem imenu. In spomnil se je, da je bil baš tak večer, ravno tako je gorel na ognjišču ogenj, ko je on kakor s snegom padel nepri-čakovano v Vodokte in prvokrat zagledal v družinski sobi Olenko med predicami.

Videl je sedaj skozi zaprte trepalnice, kakor bi bilo v resni-ci to gospodično, jasno in mirno — spomnil se je vsega, kar je minilo, kako mu je hotela biti angel varuh, ga utrditi v do-brem, ga obvarovati zlega ter mu pokazati ravno pot v pošte-nost. Če bi jo poslušal! Saj ona je vedela, kje je poštenost, pra-vica, dolžnost in kar prijala bi ga bila za roko in vodila, če bi jo hotel poslušati.

Tu je ljubezen, podžgana od takih spominov, tako vzplamela v srečo gospoda Andreja, da je bil pripravljen preletiti svojo kri, da bi le mogel pasti tej gospo-dični pod noge, in v tem hipu bi bil pripravljen objeti celo lav-danskega medveda, ki mu je bil pogubil njegove tovariše, le radi tega, ker je bil iz onih kra-jev, ker je omenil Bilevičeve, ker je videl mladenko.

(Dalje prihodnjič.)

Tudi na Kubi bodo dobili diktatorja

Havana, Kuba, 21. novembra.

Senat kubanskega kongresa je danes z 46 glasovi proti 4 spre-jel predlog, da se predsedniku kubanske republike da izvan-redna pravica, da suspendira ustavo in dobi predsednik dikta-torske pravice. Medtem pa po-roča policija, da se na Kubi pri-pravlja tajna revolucija.

Posebna razprodaja

Vse najfinejše "Stearling" zimske suknje dobite sedaj pri nas po posebno znižanih cenah.

Žene in dekleta, katere kupujejo suknje pri nas so vedno zadovoljne, ker "Stearling" suknje, kate-re dobite pri nas so mo-derne, fino izdelane, in kar je glavno, tudi najbolj trpežne.

STEARLING suknje do-bite samo pri nas in v naj-boljših trgovinah v mestu, samo s to razliko, da mo-rate plačati v mestu od \$10 do \$50 več za ravno tako blago kakor pri nas, in to plačate samo za ime. Ali je tisto ime vredno toliko več?

Pridite si ogledat kakš-no blago imamo, če kupi-te kaj ali ne; primerjajte naše blago kakor tudi cene z blagom in cenami drugih trgovin in se boste lahko sami prepričali, da dobite pri nas veliko boljše blago po veliko nižjih cenah ka-kor kje drugje.

Za obilen obisk se vam najtopleje priporočam.

Benno B. Leustig

6424 St. Clair Ave.
Nasproti Slov. Nar. Doma

NORWOOD gledališče

Pondeljek, torek in sredo, 24., 25. in 26. novembra

"COMMON CLAY"

Ali en pregrešek pokvari žensko?

Z Constance Bennett in Lew Ayers in mnogo drugega osobja.

Dekletova nezlomljena volja se bori proti usodi neporočene matere. Zaloigra dekleta, ki ne ljubi pametno, pač pa iz srca.

Način moškega postopanja z dekle-tom, ko misli, da ne bo plačal. Slika, ki vas bo pretresla z svojo vsebino in kjer boste dobili dober nauk.

Tudi komedija
"SOUP TO NUTS"

V četrtek na Zahvalni dan

velika dvojna predstava

Bert Lytell
"LAST OF THE LONE WOLF"

tudi
Richard Arlen and Mary Brian

"LIGHT OF WESTERN STARS"

Tudi popoldne

V petek in soboto

druga velika dvojna predstava

Jack Mulhall—Sue Carol—
El Brendel

"THE GOLDEN CALF"

in

Bob Steele

"LAND OF MISSING MAN"

GRDINA'S SHOPPE

Popolna zaloga obisk
in vse opreme za nove-
ste in družice